

Youq Mbanjmyauz guhhong baenzlai bi, dou doiq gij fungsug Myauzcuz hix dwg liujgaij. Daxbuz Siuji miz daxboh Siuji boux lwgdog ndeu, linghvaih miz roek dah lwg, ciuq dangdieg Myauzcuz conzdungj fungsug, bouxlaux gvaqseiq, ranzcawj auu gaj song duz vaiz, lwggwiz daengj caencik gak ranz auu gaj duz vaiz ndeu, ciengz begsaeh ndeu auu gaj cib geij ngeihcib duz vaiz, sai bae haujlai cienz. Ciengz begsaeh ndeu gvaq le, haujlai ranz cungj auu yiemq caiq geij bi roxnaeuz geij cib bi, auu geij ciuh vunz cij ndaej boiz seuq gij caiq cienzvaiz neix.

Yangz lauxsae youh naeuz: “Mwngz yawj boux lauxsae ndaw hagdangz, vihliux gij saeh mwngz, baebae dauqdauq buet geijlai baez? Dangiveij cwngfuj roengz baenzlai goengrengz bae guh gaijbienq fungsug gaeuq, lij mbouj dwg vihliux gyoengq beksingq raeuz ndaej gvaq saedceij ndei ha, gemjmbaeu diuz rap raeuz. Seizneix caezgya cungj miz swhsiengj moq gvanhnen moq lo, mwngz lij laihdai got gij laexgeq de mbouj cuengq, neix baenzlawz ndaej ne.”

Daxboh Siuji naeuz: “Dauhleix gou cungj rox, hoeng dan gou boux ndeu siengj ndaej doeng hix mbouj ndaej ha, vanzlij auu caencik wnq hix siengj ndaej doeng cij baenz.”

“Gij swhsiengj gunghcoz geij dahnuengx mwngz gou daeuj guh, mwngz auu siengj ndaej doeng le, gyoengqde hix siengj ndaej doeng lo.” Yangz lauxsae naeuz.

Daxboh Siuji danqheiq baez ndeu, lwgda youh yawj coh dong benjfeiq haenx, ndaw sim lumjbaenz miz gijmaz doxgaiq cuengq roengzdaeuj lo, najbyak nyaeuqnyat de menhmenh mbehai.

De got dawz doengzienraemx youh gulu gulu sup hwnjdaeuj, youq ndaw mok hoenz sanq, nyinhcaen dwk ngaekngaek gyaеuј. Seizcou gig vaiq couh gvaqbae lo, geij ciengz siet cw gij bya Dwzngoз bienq ndaej hausaksak seiz, daxbuz Siuji gvaqseiq lo. Ciengz begsaeh haenx, daxboh Siuji caen dan gaj duz vaiz ndeu dahraix.

Seiq

Lungzlinz miz haujlai ngoenzciет minzcuz conzdungj gig nauhyied, daegbied dwg ciетdiuqbo Myauzcuz. Gou yienznaeuz dwg vunz Lungzlinz, hoeng lij caengz camgya aen ciет conzdungj gaeuqgeq hunghoengh neix gvaq. Ndwencieng co-gouj ngoenzneix, caeuq geij boux baengzyoux doxiu, haetromh couh ganj bae Dwzngoз Cin. Boux sai mehmbwk vunzlaux lwgnyez mbanj gyae mbanj gyawj haenx daenj buhmoq ngoenzciет, daj seiq mienh bet fueng ganj daeuj, song boux sam boux byaij youq gwnz loh, nyex ndaej bouxingjsiengq daj gizgyae daeuj haenx gaca gaca mboujdingz ingjsiengq. Gwnz diegbo dauqcawq dwg gyoengq-vunz angqyangz, gak cungj gak yiengh guhcaemz caeuq doxdax hoengh raixcaix, bouxcoz humx feizdong, caenhcingz ciengq go diuq foux, nauhyied dangqmaz. Cigdaengz mbwn yaek haemh le, dou cij sij mbouj ndaej dwk daj ndaw vunzlai caenx okdaeuj, hai ci dauqbae, roxnyinh sim’ eiq mbouj caengz liux, hixnaengz youh cienq dauqlaeng bae Mbanjranzcangh.

Mbanjranzcangh liz Dwzngoз Cin miz bet goengleix gyae, dwg aen ranzmbanj vunz Myauzcuz cijmiz geij cib ranz vunz ndeu, dieg youq gwnz

在苗寨工作多年，我们对苗族风俗也是了解的。小玉奶奶有小玉父亲一个儿子，另还有六个女儿，按当地苗族传统习俗，家中长辈过世，主家要宰杀两头牛，女婿等亲戚各家要宰杀一头牛，一场白事下来要宰杀十几二十头牛，花费是巨大的。一场白事过后，很多家庭都要欠债几年几十年，要几辈人才能还清这些牛债。

杨老师又说：“你看学校里的老师，为了你的事，来来回回跑了多少回？党委政府下那么大力气搞移风易俗，还不是为了我们老百姓好吗，减轻我们负担。现在大家都新思想新观念了，你还死抱着那些老古礼不放，这哪成呢。”

小玉父亲说：“道理我都懂，可只有我一个人想得通也不行呀，还要其他亲戚也想得通才行。”

“你几个妹的思想工作我来做，你想得通了，她们也会想得通的。”杨老师说。

小玉父亲轻叹一声，眼睛又看向那堆废木板，心里头似乎有什么东西放下了，紧锁的眉头渐渐展开。他抱着水烟筒又咕噜咕噜地抽了起来，在烟雾弥漫中，重重地点了点头。秋天很快过去了，几场雪把德峨的山野变得银装素裹时，小玉的奶奶走了。那场白事，小玉父亲果真只杀了一头牛。

四

隆林有很多热闹的民族传统节日，特别是苗族跳坡节。我虽然是隆林人，却还从没参加过这个古老盛大的传统节日。正月初九这天，和几个朋友邀约着，一大清早就往德峨镇赶。远近村寨的男女老少穿着节日盛装，从四面八方赶来，三三两两地走在路上，惹得远道而来的摄影师们咔嚓咔嚓地不停按着快门。坡场上到处是欢乐的人群，各种各样的游戏和竞技活动，年轻人围着篝火，尽情唱歌跳舞，热闹非凡。直到天色已晚，我们才从人群中依依不舍地挤出来，驱车离开，觉得意犹未尽，索性又掉头往张家寨去。

张家寨距离德峨镇八公里，是一个只有几十户人家的苗族小寨子，坐落在青山石壁之上，村民住房是清一色的木瓦结构，据说始建于明末清初，历史非常悠久。

我们把车停在寨门前的广场，步行穿过建在高高的石阶前、两边都是石崖的寨门，沿着长长的石阶，拾级而上，进入寨子。虽然还是节日期间，寨子里却没有想象中的喧闹。村巷清幽，炊烟袅袅，弯曲幽深的石板路，经过春雨的洗礼，愈发青幽静谧。村中，那棵绑着红布条、刻满沧桑的百年核桃树，似乎在向人们述说寨子的故事与过往，树下闲散的几只鸡，让寂静的寨子增添了活力。

“老师！”我们和三三两两的游客，徜徉在幽静古朴的寨子里，忽然一个苗族姑娘跑过来，抓着我的手臂惊喜地叫了起来。

“你是？”

“我是小玉！”

“小玉？”当年瘦弱单薄的小女生，眼前是青春靓丽的大姑娘，我都不敢认了。

“你大学毕业了吗？”

“毕业了呀，我是来这里创业的。”小玉一脸自豪。

我很高兴，跟着小玉往她开的农家乐走去。农家乐就在寨子里头，一栋三层半的吊脚楼改造而成，干净整洁。一楼是陈列室，展示苗家各种非遗文化物件；二楼是餐厅；三楼及半层是客房。

二楼在地基外架上悬空的走廊，安装有独特的S形曲栏靠椅。小玉指着靠椅介绍说：“这靠椅苗话叫‘嘎息’，因苗族姑娘经常坐在‘嘎息’上挑花刺绣，向外人展示自己的美丽风姿而得名‘美人靠’。‘嘎息’也是一家人劳作过后休闲小憩、纳凉观景、讲述传承苗族神话和迁徙历史，以及演唱苗族古歌的多功能凉台。”

“农家乐的收益如何？”同行的朋友问出了我也关心的问题。

“还行。”小玉说着腼腆地笑。看她自信的表情，我猜收益应该不错。

小玉介绍说，这个农家乐是她们几个大学同学一起搞起来的，读大学时，小玉发现外地的同学都很喜欢隆林的特色小吃，辣椒骨、腊肉、黑粽子等，阿爸寄到学校来的隆林小吃，每次都被同学抢光。

bangxdат bya rinheu neix, raen gij ranzyouq vunzmbanj cungj dwg ranzfaex hoemq vax, cienz-naeuz aen mbanj neix youq Mingzcauz satbyai Cinghcauz hainduj couh baenz mbanj, lizsij gig gyaeraez.

Dou dingz ci youq gwnz gvangjcangz bakmbanj, byaij roen gvaq aen doubmanj guh youq baihnaj mbaeklae rin sangngau、song mbiengj cungj dwg rindat haenx, riengz mbaeklae raezrangrang, cuggaep doxhwnj, haeuj ndaw mbanj bae. Yienz-naeuz lij dwg seizciет, ndaw mbanj cix mbouj cauznauh saekdi. Ndaw mbanj gehhongh caem-rwgrwg, hoenzfeiz dajcawj mbinyadyad, diuz loh rinbenj van youh laeg, ginggvaq fwncin swiq le, yied gamjdaengz funggingj gyaеundei, caemdingh dangqmaz. Ndaw mbanj, gohwzdauz bak bi cug diuz baengzhoengz、gak rim gij ginglig seizgan caeuq lizsij rumzfwп haenx, lumjnaeuz cingq coh gyoengq-vunz gangj gij gojgaeq doenghbaez, geij duz gaeq youq laj gofaex guhcaemz haenx, hawj aen mbanj caemrwgrwg haenx demgya le rengzhoengh.

“Lauxsae!” Dou caeuq geij boux hekyouz, youq aen mbanj gaeuqgeq caemrwg neix youzbyaij, sawqmwh dah sau Myauzcuz ndeu buet gvaqdaeuj, gaem genfwngz gou angq dwk heuh hwnjdaeuj.

“Mwngz dwg?”

“Gou dwg Siuji!”

“Siuji?” Bihaenx vunz ndang reuxred byom-byed, seizneix dwg dahsau gyaеundei ndeu, gou cungj mbouj roxnaj lo.

“Mwngz dayoz bizyez la?”

“Bizyez lo, gou dwg daeuj gizneix cauhnieb.”

Siuji miznaj dwk naeuz.

Gou gig sim’ angq, riengz Siuji coh aen diemq nungzgyahloз de byaij bae. Nungzgyahloз couh youq ndaw mbanj, doengh laeuz sam caengz buenq haenx gaijcauh baenz, seuqyupyup bae. It laeuz dwg funghliebbaij, mbebaij gak cungj doxgaiq feihyiz vwnzva Myauzcuz; ngeih laeuz dwg dieggwn; sam laeuz caeuq buenq caengz dwg fuengzhek.

Ngeih laeuz baihlaj roqranz, an miz aen eijing daegbied ndeu. Siuji vix aen eijing lwnh naeuz: “Aen eijing neix Vahmyauz heuhguh ‘gahsiz’, aenvih dahsau Myauzcuz ciengzseiz naengh youq gwnz ‘gahsiz’ siuqva, hawj vunzrog yienh’ ok gij yiengh gyaеundei, vunzlai heuh de baenz ‘eij-dahlengj’. ‘Gahsiz’ hix dwg gizdieg vunz Myauzcuz ngoenznaengz guhhong gvaqlaeng yietnaiq guhcaemz、dawz liengz yawj gingj、lwnhgangj saenzvah nem lizsij buensenj Myauzcuz, caeuq ciengq golaux Myauzcuz.”

“Aen nungzgyahloз mwngz ndaej canh cienz lwi?”

Gij baengzyoux doengzdaih cam aen vwndiz gou hix gvansim haenx.

“Lij ndei.” Siuji gangj le najmong dwk riu. Yawj gij biujcingz gagsaenq de, gou nanq souik wnggai mbouj loek.

Siuji gaisau naeuz, aen nungzgyahloз neix dwg gyoengqde geij boux dayoz doengzhag itheij guh hwnjdaeuj, doeg dayoz seiz, Siuji fatyienh boux doengzhag diegrog cungj gig maij gijgwn daegsaek Lungzlinz, ndoklwgmanh、nohlab、faengxdaem daengj, gijgwn daegsaek Lungzlinz daxboh geiq daeuj ndaw hagdangz haenx, moix baez cungj deng doengzhag ciengj gwn liux bae. (4)